

Suvised tööd

ÕUNAAIAS

“Praegu on paras aeg murda ära püstised noored kasvud ja harvendada viljaalgmeid. Suvel on parim aeg ka õunapuid lõigata,” soovib aednik-aiakujundaja Piret Pihtjõe.

Enamik meist lõikab õunapuid varakevadel ning seejärel on nende juurde asja alles siis, kui õunad hakkavad valmima. Tegelikult tasub oma puude ja ilusa saagi heaks ka vahepeal üht-teist teha. Mida täpsemalt, seda küsimine Piret Pihtjõelt, kes on lõpetanud Rápina aianduskooli.

Oma talu aias valesti lõigatud puude kallal toimetades võlus teda õunapuude lõikamine niivõrd, et nüüd õpetab ta seda kunsti teistele. Ta on koostanud õunapuude auks internetilehe www.õunapuu.eu ja peab Virkuse Maastikukujunduse aiandusblogi, mille kaudu saab tellida koju ka vilunud lõikaja ning leiab infot koolituspäevade kohta.

Ilusate õunte saamiseks on kasulik suve esimesel poolel harvendada viljahakatisi. Kuidas seda teha?

Aednik-aiakujundaja Piret Pihtjõe naudib õunapuude lõikamist ning õpetab seda meelsasti ka teistele.

Jätke kobarasse üks kõige ilusam vil. Kui puul on vilju vähe, võib kobarasse alles jätta ka kaks tükki. Viljade harvendamine on vajalik ka sellepärast, et siis ei murdu oksad hiljem liigse koorma all. Puu kannab igal aastal, kuna ta ei kurna end tohtu hulga õunte kasvatamisega ära ja saab õigel ajal hakata mõtlema järgmise aasta õiepungade peale.

Kui puule tehti varakevadel tugevam lõikus, siis praegu turritab oksitel noorte kasvude tihe “võsa”. Kuidas ja millal need eemaldada?

Soovitan vesivõsud kindlasti juba samal suvel ära murda. See on mõnus töö, sest kasvud on praegu veel puitumata ja kääre pole vaja. Vesivõsud tulevad kinnituskohast kenasti lahti, ilma et tekiks koorerebendit. Kuna te kääre ei kasuta, siis pole ka ohtu, et lõigates jäävad tüükad.

Noorte võsude kasvatamise asemel saab puu nüüd keskenduda viljadele. Kui jätate kasvud murdmata, siis talveks need puituvad. Järgmisel aastal tuleb neid juba aiakääridega lõigata, mis on hoopis raskem ja aeganõudavam töö.

Et tekiks vähem tülikaid vesivõsuid, soovitan õunapuid lõigata üldse hoopis suvel. Suvisel lõikusel on varakevadisega võrreldes seegi eelis, et lõikehaavad paranevad paremini, kuna kasvuajal on puudel rohkem energiat. Õunapuid võib julgelt lõigata pärast jaanipäeva kuni augusti lõpuni.

Miks tekib suvel lõigates vähem vesivõsuid?

Kirjeldan seda piltlikult nii: kui puud lõigati varakevadel tema puhkuse ajal, siis ärgates ta märkab, et teda on püüdnud. Kaitsereaktsioonina hakkab puu hoogsalt kasvatama uusi kasve, et oleks lehepinda, millega päikest püüda ja fotosünteesida.

Kui suvi on soe ja niiske nagu 2010, kus mõõtsin õhuniiskuseks keskmiselt 70%, tuleb kasvusid veel ja nad on vaja kõik uuesti ära noppida. Murdsin ise eelmisel aastal ühel õunapuul kolm korda kasve ja neid tekkis veelgi.

Uued kasvud suunduvad taevasse. Kõik püstised kasvud lõigake ära.

Kuid kui suvel õunapuud lõigata, siis läheb ju hulk õunu kaotsi!

Jah, me tahame ju kõik viljad kätte saada, mis puule tekkinud on. Samas viriseme sügisel õunauputuse üle, oleme kurvad, et oksad murduvad, aga liigseid viljahakatisi ära näpistada ja puud lõigata suvel ei raatsi.

Inimesed on harjunud suure saagi all maha kooldunud oksa toestama ja siduma. Aga tegelikult on hoopis nii, et kui õunapuu oksa on vaja toestada, siis on see esimene märk, et puu on lõikamata ning liigsed õunaalged näpistamata.

Lõikamata ja ülekasvanud oksal on suure saagi korral ääretult suur koorumus. Sidumine ja toestamine teeb talte paha. Põhjendan, miks. Toed pannakse tavaliselt alla siis, kui oks on juba murdunud. Murdunud oksa ei lõigata ära, see seotakse kinni ja kasvatatakse kokku. Vahel see ka õnnestub. Kuid saagirikkal aastal rebeneb koht taas lahti.

Parem on murdunud oks ära lõigata ja lasta uuel asemele kasvada, sest vigastatud kohast pääsevad puu sisse niiskus ja haigused. Loomulikult on kõige parem oksa murdumiskiriskini mitte lasta.

Olen näinud õunapuudel väga palju kette ja trosse. Enamik neist on sisse kasvanud, sest need kas unustatakse puule või jäetakse järgmist aastat ootama, mõeldes, et rohke saagi korral on oks juba toestatud. Niimoodi talitased meie esivanemad ja meie jätkame. Tänapäevane õpetus soovib sellise oksa ära lõigata, mis on ka loogilisem.

Miks ei tohi jätta oksa lõigates tüükaid?

Tüügas kuivab ja muutub “käs-naks”, mis kogub niiskust. Selle tagajärjel hakkab puit pehkima ning aja jooksul tekib tüve sisse auk. Tüügas-te kaudu lähevad sisse seenhaiguste tekitajad ja puu võib kahjustuda juurteni.